

Ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τοῦ φρουρίου ἵσταται ὁ Αἰθνήτης τοῦ Καστελλάτζου, ἀναμένων τὸ θυμῷ. Μόλις δὲ ἡ θελκτικὴ κόρη πλησιάζει αὐτὸν, ὁ λάγνος ἐκτείνει τὴν ἀρπακτικὴν χεῖρα, ὅπως τὴν θωπεύσῃ... Εἶνε ἄργά... Ἡ νεῆνις ἐξαγάγει ἐγχειρίδιον καὶ τὸν διαπερά... Τὸ εἰδεχθὲς πτώμα κυλινδούται ἀνά τὴν κλίμακα... Ἡ ἐκδικήτρια τοῦ λαοῦ — ὀρθία, τρομερά — ἐγείρει τὸ αἵματόφυρτον ἐγχειρίδιον καὶ προσκαλεῖ τοὺς φίλους εἰς ἐξέγερσιν.

Οἱ Ἰβρέοι ἐξορμῶσι... τὸ φρούριον ἀλίσκεται... φονεύονται οἱ ἐν κακουργίαις ὁπαδοὶ τοῦ τέρατος... αἱ φλόγες περιβάλλουσι τὸ ἀπαίσιον Καστελλάτζον. Εἰς τὴν λάμψιν τῶν σωτηρίων ἐκείνων φλογῶν ἡ κοίλας ὀλόκληρος ἐπαναστατεῖ... Ἡ τελευταία ὥρα ἤχησε διὰ τοὺς τιμαριώτας τῆς Ἰβρέας... Ἡ ἐπανάστασις, ἡ ἐθνέγερσις, ἡ ἀγία ἐκδίκησις νικᾷ.

Ζήτω ἡ ἐλευθερία!

Ζήτω ἡ Ἰβρέα!

Ἡ Ἰβρέα ἑορτάζει καὶ σήμερον τὴν παλαιὰν τῆς ἐλευθερίας νίκην.

Εὐθύμῳ κυματίζει τὸ πλῆθος τῶν ἐρυθρῶν σκούφων, τὸ σύμβολον ὑπ' ὃ πλοῦσιοι καὶ πτωχοὶ, μικροὶ καὶ μεγάλοι, πάντες ἀδελφοῦνται κατὰ τὰς ἑορτάς ταύτας. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ εὐθύμου πλῆθους διέρχονται οἱ σημαιοφόροι μετὰ τῶν σημαιῶν τῆς δημοτικῆς ἑορτῆς· διέρχονται οἱ ἀμπαῖς, ρωμαλέοι νεανίαι διαλεχθέντες ἐξ ἐκάστης συνοικίας, ἐν ρωμαντικῇ ἀμφίεσει καὶ ἐφ' ἵππων κομψότατα σεσαγμένων, ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες γυμνὸν τὸ ξίφος, οὗ τὴν ἄκραν κοσμεῖ θαλερὸν χρυσόμηνον (πορτοκάλλιον). Διέρχονται τύμπανα καὶ σάλπιγγες, παιανίζουσαι στρατιωτικὰ ἐμβατήρια καὶ ὕμνους τῶν ἀπόκρεω· διέρχεται καὶ ὁ Γραμματεὺς, μετὰ φενάκης καὶ τρικώχου πύλου, ἔχων ὑπὸ μάλης τὸ παλαιὸν τῶν ἀπόκρεω βιβλίον· διέρχεται καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον, ὅπερ συγκατατεῖ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Στρατηγοῦ τὴν τάξιν τῆς ἑορτῆς· καί, ἐφ' ἀμάξης συρομένης ὑπὸ λεόντων, διέρχεται μεγαλοπρεπὴς ἡ Μυλωνοὶς, ἥτις ἀναμιμνήσκει τὴν ἀρχαίαν τοῦ λαοῦ σῴτειραν.

Κατὰ τὴν τελευταίαν τῶν ἀπόκρεω ἐσπέραν ἡ πομπὴ αὕτη διέρχεται δι' ἀπασῶν τῶν συνοικιῶν· τὸ δὲ πλῆθος συμπαυοῦται ἐπὶ τῶν ὀλοφωτιστῶν πλατειῶν, περὶ τὸν σκάρλον, δηλαδὴ τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας· ὑπὸ δὲ τὸν ἦχον τῶν στρατιωτικῶν μουσικῶν, ὁ ἐκλεχθεὶς ἀμπαῖς προχωρεῖ, θέτει πῦρ εἰς τὸν σκάρλον... καὶ ἡ λάμψις τῆς φλογὸς ὑψοῦται πρὸς τὸν οὐρανὸν σπινθηροβολοῦσα, εὐθυμῶς, ἐλευθέρα...

Τὴν τελευταίαν ἐσπέραν τῶν ἀπόκρεω ἡ πόλις τελεῖ τοὺς γάμους τῆς Μυλωνοῦ καὶ τοῦ ἐμπρήσαντος τὸν σκάρλον ἀμπαῖ· τὰ δὲ τέκνα, ἅτινα ἐκ τοῦ γάμου τούτου γεννῶνται, ἐκπαιδεύονται δι' ἐξόδων τοῦ δημοσίου... ΦΡ.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΦΑΓΟΣ

— Τοῦ κάκου! — ἔλεγεν ὁ διάσημος καθηγητὴς Μάρκου, ταχυδακτυλουργὸς τοῦ Σάχη τῆς Περσίας, τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Βραζιλίας, τοῦ Ἡγεμόνος τοῦ Οὐενοποχάτη, κτλ. ὅσον καὶ ἂν βάλω ἐπὶ τοῦ προγράμματος τοὺς τίτλους μου, καὶ τὸν κατάλογον τῶν Βασιλέων καὶ τῶν Αὐτοκρατόρων οἵτινες μ' ἐθαύμασαν καὶ μὲ τιμῶσι διὰ τῆς φιλίας των — τὸ κοινὸν τῆς Πάξτων δὲν θέλει νὰ μὲ χειροκροτήσῃ... καὶ τὸ κιβώτιον εἶναι κενόν!

Καὶ οὐδεὶς ποτε ταχυδακτυλουργὸς, οὐδ' αὐτὸς ὁ Βόσκος, ἠδυνήθη νὰ πληρώσῃ κενὸν κιβώτιον!

— Τὶ νὰ βάλω εἰς τὸ ἐσπερινόν μου πρόγραμμα; ἡρώτα θλιβερῶς ἑαυτὸν, ὁ διάσημος καθηγητὴς. — Χρειάζεται ἅψι τι ἐκτακτὸν ὅπως κινήσω τοὺς ἀδιαφόρους τούτους Ἀμερικανούς.

Ἄ! εὐρον! — ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους, καὶ ἔγραψεν.

— Ὁ Ἀνθρωποφάγος! — Γύμνασμα ἐκτελεσθὲν ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ὀττεντῶτων.

α Ὁ καθηγητὴς κ. Μάρκου θὰ καταβροχθίσῃ ἄνθρωπον ζῶντα.

— Ὅπως δήποτε, εἰς τὸ θέατρον δὲν θὰ πατήσῃ κανεὶς — ἐσκέφη, καὶ ἐξῆλθε φιλοσοφικῶς εἰς περίπакτον.

Τὴν ἐσπέραν ὁ διάσημος καθηγητὴς — πρὸς ἀνάγκη συνειδήσεώς του — διηυθνήθη ἡσύχως πρὸς τὸ Πολυθέαμα, ὅπου πρὸ μιᾶς ἡδὴ ἐβδόμαδος μάτην προσεκάλει τὸν κόσμον.

Ἐν τῇ ὁδῷ ἄπειρον συνωστίζετο πλῆθος.

— Ἰδοῦ, — ὑπετονόησε, μετὰ πικρίας — πάντες τρέχουσιν εἰς τὸ ἄλλο θέατρον. Εἰς ἐμὲ οὔτε σκυλὶ δὲν ἔρχεται!

Ἀλλὰ, φθάσας πρὸ τοῦ Πολυθέαματος, ἐμεινεν ἐκθαμβὸς πρὸ τοῦ πυκνοῦ καὶ θορυβώδους πλῆθους· οἱ πολῖται τῆς Πάξτων ἐγρονθοκοποῦντο ὅπως εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Πολυθέαμα.

Ἡ θεὰ αὕτη ἔθεσε πτερὰ εἰς τοὺς πόδας τοῦ καθηγητοῦ, ὅστις ὤρμησε πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ θεάτρου θύραν.

— Ἐλθετε, ἔλθετε γλήγωρα! — τῷ ἐφώναξεν ὁ ἐργολάβος — εἶναι κόσμος!

Ἦτο, τῷ ὄντι, κόσμος ἀμέτρητος, ἀτελείωτος.

Φθάσας ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ὁ καθηγητὴς ἐπλησίασε πρὸς τὴν αὐλαίαν, καὶ ἐκ τῆς ὀπῆς αὐτῆς ἐπεθεώρησε τὸ θέατρον.

Τὶ κόσμος!

Αἱ κεφαλαὶ ἦσαν ἀναρίθμητοι· τὸ δὲ πλῆθος, ὅπερ συνωστίζετο πρὸ τῆς θύρας καὶ ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ, ὥθιεν τοὺς ἡδὴ ἐντὸς εὐρισκομένους.

Τὰ θεωρεῖα, τὸ ὑπερῶον ἦσαν κατάρμεστα· ἐκ τοῦ πλῆθους δὲ ἐκείνου ἀνῆρχετο φοβερὸς μυκηθμός!

Ἡ αὐλαία ἤρθη· ὡσεὶ δε διὰ μαγείας θρησκευτικῆς ἐπῆλθε σιγή· ἐξώθεν ὁμως, ἐξηκολούθει ὁ θόρυ-

— Δύο κατάρρους εἶχα φέτος· ὁ δεῦτερος μοῦ πέρασε πολὺ γλήγορα.

— Καὶ ὁ πρῶτος;

— Ἄ! τὸν πρῶτον τὸν ἔχω ἀκόμη!

βος, διότι ἄλλο πλῆθος ἤθελεν ὥπωςδῆπτε νὰ εἰσχωρήσῃ.

Τὰ πρῶτα γυμνάσματα ἐγένοντο δεκτὰ μετὰ εὐμενοῦς προσοχῆς· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὸ ἀπειρον ἐκείνου ἀκροατήριον ἤρξατο γενόμενον ἀνήσυχον, νευρικόν.

— Τὶ διάβολο ἔχουσιν; — ἔλεγεν ὁ καθηγητὴς Μάρκους — διατὶ ἀνυπομονοῦσιν οὕτως;

— Ἀπεσύρθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ὅπως προετοιμάσῃ τὸ μεγαλοπρεπὲς θέαμα τοῦ στρουθίου, ὅπερ καταβιβρώσκει τὴν χῆνα, τὸ ἀριστούργημα τῶν παιγνιδίων του, ὅτε ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξερράγη ἀληθὴς τρικυμία, οὐρλισμός, συριγμός, κραυγαὶ ἀπερίγραπτοι.

— Καθηγητὰ, καθηγητὰ, — ἐφώναζεν ὁ ἐργολάβος — καταργήσατε τὴν χῆνα!

— Πῶς; διατὶ; τὴν ὠραιοτέραν μου ἐφεύρεσιν; τὴν...

— Ἄλλο παρὰ χῆνα! Ὁ κόσμος θέλει τὸν ἀνθρωποφάγον! Ζητεῖ νὰ καταβροχθίσῃτε ἄνθρωπον ζῶντα!

— Ἀνθρωποφάγον; ἄνθρωπον ζῶντα;

— Ναὶ τὴν τελευταίαν προσθήκην ποῦ ἐκάματε εἰς τὸ πρόγραμμά σας...

— Δυστυχία! — ἀνέκραξεν ὁ καθηγητὴς, — τὸ εἶχα λησμονήσει... Ἀλλὰ τίς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ;...

— Γρήγορα, γρήγορα, διότι ἄλλως ρίχνουν κάτω τὸ θεάτρον.

— Ἄλλ' ἐγώ...

— Γρήγορα τὸν ἀνθρωποφάγον!

— Καλὰ λοιπόν... πηγαίνετε νὰ τοὺς εἴπητε ὅτι ζητεῖται τὸ θῦμα, καὶ νὰ περιμένωσι ὀλίγον.

Ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ἐπανῆλθεν ἐν τῷ θεάτρῳ σχετικὴ τις ἡσυχία.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ καθηγητὴς, ριφθεὶς ἐπὶ σκίμῃδος ἐσπόγγιζε τὸν ἰδρώτα του.

— Πῶς νὰ αὐτοσχεδιάσω ἀνθρωποφάγον; πῶς νὰ καταβροχθίσω ἄνθρωπον ζῶντα;

Βλᾶξ, ἡλίθιος ποῦ εἶμαι! Νὰ παίζω μὲ τὸ κοινόν!... Νὰ καταστρέψω τὴν φήμην μου, τὴν δόξαν μου!

Καὶ τοῦτο εἶνε τὸ ὀλιγώτερον, — ἐξηκολούθησε — αὐτοὶ εἶνε ἄξιοι νὰ μὲ καταβροχθίσωσιν ἐμένα ζωντανόν, ἐὰν δὲν κρατήσω τὸν λόγον μου!...

Ἀπειλητικὸς θόρυβος ἐξερράγη πάλιν ἐν τῷ θεάτρῳ.

— Ἀδύνατον νὰ συγκατήσωμεν τὸ πλῆθος, — εἶπεν ὁ ἐργολάβος, σοβαρῶς φοβηθεὶς. Δὲν δύναμαι πλέον. Σώσατέ με... εἶμαι οἰκογενειάρχης...

— Σηκώσατε τὴν αὐλαίαν! — εἶπεν ἐπισήμως ὁ καθηγητὴς Μάρκους.

Θὰ τοῖς δώσω τὸν ἀνθρωποφάγον!

Ἐνθουσιῶδες χειροκρότημα ἐχαίρέτισε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ καθηγητοῦ.

Οὗτος προσέκλινε, καὶ ἐνευσεν ὅτι ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ.

— Κύριοι, — ἤρξατο λέγων — θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸ μὴ περαιτέρω τῆς τέχνης!

Οὐχὶ ὀφθαλμαπάτην, οὐχὶ ἀσήμαντον παίγνιον...

Ἀπόψε κύριοι, — ἐξηκολούθησε χονδραίνων τὴν φωνήν — θὰ ἐπαναλάβω τὸ καταπληκτικὸν γύμνασμα, ὅπερ ἀπαξ καὶ μόνον ἐξετέλεσα ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ὁττεντότων...

Θὰ καταβροχθίσω ἄνθρωπον ζῶντα!

Τριπλὴ ἐκρηγνὺς χειροκροτημάτων διέκοψεν ἐνταῦθα τὸν ρήτορα.

Αἱ κυρίαι ἦσαν κυριολεκτικῶς ἔξω ἐαυτῶν... τῷ ἔριπτον τὰς ἀνθοδέσμας των, τὰ μανδήλια, τὰ ριπίδια των· μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν τῷ ἔριψε τὰ δίοπτρά της, ἅτινα εὐτυχῶς δὲν τὸν ἐκτύπησαν εἰς τὴν κεφαλὴν.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, — ἔλεγεν ὁ καθηγητὴς Μάρκους — δὲν ἐπερίμενον ὀλιγώτερα ἀπὸ κοινοῦ τόσοσιν ἀνεπτυγμένον καὶ νοήμονος ὥς τῶν τῆς ἐνδόξου πόλεως Πάξτων.

Ἄλλο θορυβώδεστερον καὶ ἐνθουσιωδέστερον χειροκρότημα.

— Τοῦτο δὲ μ' ἐνθαρρύνει — ἐξηκολούθησεν ὁ ἀνθρωποφάγος — νὰ σᾶς ἐκθέσω μικρόν τι ἀτύχημα...

Μορμορισμοὶ καὶ συριγμοὶ ἐν τῷ ἀκροτηρίῳ.

— Ἀσήμαντον ἀτύχημα... τὸ θῦμα...

Ὁ θόρυβος ἤρξε. — Τὸ θῦμα... ἐφυγε!

Τὸ θεάτρον ἐφάνη καταρριπτόμενον ὑπὸ τῶν οὐρλισμῶν καὶ τῶν συριγμῶν.

— Ἀλλὰ, — οὐρλιάσε καὶ ὁ καθηγητὴς ὀργίλως — ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος ποῦ κρατῶ τὸν λόγον μου... Τὸ πείραμα θὰ ἐκτελεσθῇ τὸ ἴδιον!

Ἡ ἡσυχία ἐπανῆλθεν ὥς διὰ μαγείας.

— Χίλια δολλάρια, — ἐξηκολούθησεν ὁ καθηγητὴς — χίλια δολλάρια εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅστις δέχεται νὰ τὸν καταβροχθίσω!

Καὶ σταυρώσας μεγαλοπρεπῶς τὰς χεῖρας, θεωρῶν δὲ ἀγερῶχος τὸ πλῆθος, ὁ καθηγητὴς ἀνέμενε.

— Νὰ μὴ μὲ λέγουν πλέον Ἰωάννην, ἐὰν δὲν τοῦ κερδήσω τὰ χίλια δολλάρια, — ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης Βίσβυ, διευθυνόμενος πρὸς τὴν σκηνὴν ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς περιεργείας.

— Ἰδοὺ ἐγώ, — κύριε ἀνθρωποφάγε! ἀνέκραξεν φόρᾳ τὰ χρήματα!

— Πρῶτον νὰ σᾶς καταβροχθίσω.

— Ἐχετε δικαίον· εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας!

— Ἐν τῷ θεάτρῳ ὁ ἐξερεθισμὸς εἶχεν ἀνέλθῃ εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ βαθμίδα· τὸ αὐτὸ ρεῦμα ἠλέκτριζε πάντας τοὺς θεατὰς, θὰ ἠδύνατό τις ν' ἀκούσῃ καὶ μυίας πτῆσιν.

Ὁ Ἰωάννης Βίσβυ, καθήμενος ἐπὶ θρονίου, ἔμεινεν ἀκίνητος ρίπτων σκωπτικὰ περὶ ἐαυτὸν βλέμματα.

— Ἀρχίζει τὸ μέγα πείραμα, — ἤρχησεν ὁ καθηγητὴς δι' ἐπισήμου καὶ συγκεκριμένης φωνῆς.

Προσοχή!

Δὲν ἤκουετο πλέον οὔτε ἡ ἀναπνοὴ τοῦ κοινοῦ· καὶ αὐτὸς ὁ θοῦς τῶν ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων ἐφαίνετο ὥσπερ ἐγένετο νευρικός.

Αἴφνης ἀπαισία τις κραυγὴ ἠκούσθη ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐθεάθη δὲ ὁ Ἰωάννης Βίσβυ διασχίζων ὥσπερ παράφρων τὸ πλῆθος... ὁ καθηγητὴς εἶχε δαγκάση φοβερά τὴν ρίνα του!...

— Κυρίαί καὶ κύριοι — ἐκραζεν ὁ καθηγητὴς — εἶδατε;...

Ἐφυγε!

Πέντε χιλιάδας δολλαρίων!... Δέκα χιλιάδας δολλαρίων!...

Ἐμπρός! Ἐμπρός!

Ἀλλὰ ἐν τῷ θεάτρῳ εἶχε γίνῃ σύσσωμος καὶ τρομερὰ κίνησις... ἔφρευον πάντες!

* * *

Ἐποία εἰσπραξις! — ἔλεγεν ὁ ἐργολάβος.

— Τὸ μερίδιόν μου, τὸ μερίδιόν μου γρήγορα! — ἀνέκραζεν ὁ καθηγητὴς. — Φεύγω καὶ ἐγὼ μὲ τὸν πρῶτον σιδηρόδρομον!

Ἄργος

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ

(Μοὶ ἐστάλησαν παρὰ τοῦ ἐπιμελουμένου τὴν ἀνέγερσιν Μνημείου διὰ τὸ Χάνι τῆς Γραβῆς Μ. Κυργουλιού).

Ἡ γὰρ πημένοι μου Γαλαξειδιώταις!

Ἦτανε βέβαια ἀπὸ τὸν Θεὸ γραμμένο νὰ ἀδράξωμε τὰ ἄρματα μία ἡμέρα, καὶ νὰ χυθούμε καταπάνου στοὺς τύραννους μας, ποῦ τόσα χρόνια ἀνελήμονα μᾶς τυραγνεῖουν. Τὴ θέλομε, ἔρε ἀδέρφια, αὐτὴ τὴν πολυπικραμένη ζωὴ, νὰ ζοῦμε ἀποκάτω στὴν σκλαβιά, καὶ τὸ σπαθὶ τῶν Τουρκῶν νὰ ἀκονιέται στὰ κεφάλια μας· δὲ τιρᾶτε ποῦ τίποτα δὲν μᾶς ἀπομένει· αἱ ἐκκλησίαι μας γενήκανε τσαμιά καὶ ἀχούρια τῶν Τουρκῶν· κανένας δὲν μπορεῖ νὰ πῇ πῶς τάχα ἔχει τίποτα ἐδικόν του· γιατί τὸ ταχυὰ βρίσκειται φτωχὸς, σὰ διακονιάρης στὴ στράτα· ἡ φάμιλις μας καὶ τὰ παιδιὰ μας εἶνε στὰ χέρια καὶ στὴ διάκρισι τῶν Τουρκῶν. Τίποτα ἀδέρφια, δὲν μᾶς ἔμεινε· δὲν εἶνε πρέποντας νὰ σταυρώσωμε τὰ χέρια καὶ νὰ τηρᾶμε τὸν οὐρανόν· ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκε χέρια, γινώσι καὶ νοῦ· ἄς ρωτήσωμε τὴν καρδιά μας καὶ ὅ,τι μᾶς ἀπανταχάινει ἄς τῷ βάλλωμε γλήγορα σὲ πρᾶξι, καὶ ἂν ἤμεθα ἀδέρφια, βέβαιοι τὸ πῶς ὁ χριστὸς ὁ πολυαγαπημένος θὰ βάλλῃ τὸ χεῖρ ἐπάνου μας. Ὅ,τι θὰ κάμωμε πρέποντας εἶνε νὰ τὸ κάμωμε μίαν ὥραν ἀρχήτερα, γιατί ὕστερα θὰ χτυπάμε τὰ κεφάλια μας. Τώρα ἡ Τουρκιά εἶνε ἡ υπερδευμένη σὲ πολέμους, καὶ δὲν ἔχει ἀσκήρια νὰ στείλῃ καταπάνου μας. Ἄς ὠφεληθούμε ἀπὸ τὴν περίστασι, ὅπου ὁ Θεὸς ἀκούωντας τὰ δάκρυα παράπονά μας, μᾶς ἔστειλε διὰ ἐλλόγου μας μία ὥρα πρέποντας εἶνε νὰ ξεσπᾶσῃ αὐτὸ μαράζι, ὅπου μᾶς τρώγει τὴν καρδιά. Στὰ ἄρματα, ἀδέρφια· ἢ νὰ ξεσκλαβωθούμε ἢ ὅλοι νὰ πεθάνωμε καὶ βέβαια καλλίτερο θάνατο

δὲ μπορεῖ νὰ προτιμήσῃ κάθε χριστιανὸς καὶ Ἕλληνας.

Ἐγὼ καθὼς τὸ γνωρίζετε καλότερα, ἀγαπητοὶ Γαλαξειδιώταις, ἤμπορῶ νὰ ζήσω βασιλικά, μὲ πλούτια, τιμαῖς, καὶ δόξαις· οἱ Τούρκοι ὅτι καὶ νὰ ζητήσω μοῦ τὸ δίνουνε παρακαλῶντας, γιατί τὸ σπαθὶ τοῦ Ὀδυσσεᾶ δὲν χωρατεύει· ἔπειτα κοντὰ καὶ στὰ ἄλλα ἐνθυμοῦντε τὸν Πατέρα μου, ποῦ τοὺς ἐξεμάτισε. Μὰ σᾶς λέγω τὴν πᾶσαν ἀλήθεια, ἀδέρφια, δὲ θέλω ἐγὼ μοναχὰ νὰ καλοπερνᾶω, καὶ τὸ γένος μου νὰ βογκᾷ στὴ σκλαβιά· μοῦ καίεται ἡ καρδιά μου, βλέπω καὶ συλλογιόμην πῶς ἀκόμα οἱ Τούρκοι μᾶς τυραγνεῖουν.

Ἀπὸ τὸν Μωριά μοῦ στείλανε γράμματα, πῶς εἶνε τὰ πάντα ἑτοιμα· ἐγὼ εἶμε στὸ ποδᾶρι μὲ τὰ παλληκάρια μου· μὰ θέλω πρῶτα νὰ εἶμαι βέβαιος τὸ πῶς θὰ μὲ ἀκολουθήσετε καὶ ἐσεῖς· ἂν ἐσεῖς κάμετε ἀρχὴ ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἄλλη, θὰ σηκωθῇ ὅλη ἡ Ρούμελη· γιατί ὁ κόσμος φοβᾶται, μὰ σὰ ἰδῇ ἐλλόγου Σας, ποῦ ἔχετε τὰ καράβια, καὶ ξέρετε καλλίτερα τὰ πράγματα, τὸ πῶς σηκόνετο τὸ μπαεράκι, θανά ξεθαρέψῃ καὶ τελειώσῃ ὅχι καλλίτερα τὸ πρᾶγμα.

Περιμένω ἀπόκρισι μὲ τὸν ἴδιον ποῦ φέρνει τὸ γράμμα μου. Τὴ μπαρούτη καὶ τὰ βόλια τὰ ἔλαβα, καὶ τὰ ἐμέρασα, νὰ μὲ εἰκονομήσετε καὶ στοῦρνάρια καὶ ἂν σᾶς περισσεύῃ καὶ ἄλλη μπαρούτη νὰ μοῦ στείλετε, γιατί θὰ τὴν δώσω καὶ στοὺς Πατρατσικιώταις.

Τοῦ Πανουριᾶ τὰ λόγια μὴ τὰ πολυακοῦτε· εἶνε φοβιτσαρῆς· μὰ τὰ τὸ σηκώσωμε ἐμεῖς, ἄλλῶς δὲ μπορεῖ νὰ φκιάσῃ, πάρεξ νὰ ἔρθῃ μὲ τὸ μέρος μας. Αὐριο τὸ βράδυ νὰ ἔρθῃ ἕνας στὸ μοναστήρι καὶ θὰ εὐρῇ τὸν Γκούρα γιὰ νὰ μιλήσῃ. Σὺν νὰ ἤμωνα ἐγὼ ὁ ἴδιος. Τὸν Γκούρα νὰ τὸν ἀγαπάτε εἶνε παιδί δικό μου καὶ καλὸ παλληκάρι.

Χαιρετίσματα σὲ ὅλους τοὺς φίλους πέρα καὶ πέρα.

22 Μαρτίου 1821.

Σᾶς χαιρετῶ καὶ σᾶς γλυκοφιλῶ.

Ὁ ἀγαπητὸς Σας
ΟΔΥΣΣΕΪΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

Ἐπιστολὴ τοῦ Ὀδυσσεῖος Ἀνδρουτσου
πρὸς τὸν Δημ. Ὑψηλάντην.

Ὑψηλότετε πρίγκηψ!

Τὰ γράμματά μου τὴν σήμερον δὲν πέμπονται παρὰ εἰς ὅσους φρονοῦν καλὰ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος. Πρέπει λοιπὸν νὰ λείψουν ἀπὸ τὸ γένος μας τὰ κρυφὰ, καὶ σὺν ἀληθινοὶ πατριῶται νὰ κηρύττωμεν τὴν ἀλήθειαν εἰς ὅλους χωρὶς κανένα φόβον. Ἐκεῖνοι ὅμως ὅπου λυσισιάζουν δι' ἀξιώματα, ἄς γράφουν διπλωματικά, ἄς λέγουν κρυφὰ, καὶ ἄς προσπαθῇ νὰ γελᾷ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Αὐτοὶ εἶναι σὺν πανοῦκλα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρέπει ὁ λαὸς νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς κάμῃ κουτουνμάτσια (κάθαρσιν) διὰ νὰ μὴ μολυνθῶμεν ὅλοι μας καὶ χαθούμεν. Ἐως τὴν σήμερον δὲν σοῦ ἔγραψα, μὴδὲ τώρα εἶχον σκοπὸν νὰ σοῦ γράψω, πλην τὸ